

Nawoord over JOZEF ACKX

Guido Lams

Jozef Ackx was een geboren Heistenaar én een visser en dat zou hij zijn lange leven blijven. "Nooit versagen" werd zijn motto, en dat paste hij in zijn dagelijks leven toe. "Van werken word je niet moe!" wist hij en dagelijks stond hij, zondag en wekedag, in zijn atelier te zagen, lijmen, boren en kappen tot hetgeen hij in zijn hoofd had, uit zijn handen kwam zoals hij het in gedachten gezien had en wenste. Iedere dag at hij zijn portie vis die hij vers van de boot ging halen en dat hield hem gezond!

Toen mijn vader in 1976 in Heist met vakantie was met "De Bond", waren ze op een namiddag naar een veiling gaan zien in Heist. Als vader op het einde van de week in Wingene terug was zei hij doodleuk: "Ik heb in Heist een huis gekocht!". We gingen in het weekend zien en inderdaad, in de Kerkstraat n° 40, juist naast de feestzaal "Ravelingen" hadden we een vakantiehuis voor de hele familie. De benedenverdieping werd gemeenschappelijk ingericht en ieder kind had twee kamers, die ze zelf konden inrichten naar ieders smaak.

De volgende grote vakantie was iedereen present. In "Ravelingen" was er dat seizoen door het Willemsfonds een grote groepstentoonstelling ingericht met schilderijen en beeldhouwwerken. Ik, die reeds mijn ganse leven tekende en schilderde, vond hier mijn mooie tijd. Iedere dag ging ik in de vroege en late uurtjes, als er weinig volk was, een praatje slaan met de kunstenaars en vooral bij Jozef Ackx werd ik een trouwe bezoeker. Jozef kon met bezieling uitleg geven over zijn hobby en kon vertellen over het vissersleven in Heist, vroeger en nu. Hij bracht een nummer van "Heist Leeft" mee en op het einde van de week was ik lid van de kring en trok ik met een beeld: "Heistse visser" terug naar huis.

Jarenlang werd ik de trouwe gast bij Jozef thuis. Terwijl vrouw en kinderen naar het strand waren belde ik aan bij Jozef. Zijn vrouw deed open en zei: "Ge kent de weg!". Ik nam een stoel mee uit de keuken en ik kon uren luisteren naar de vertellingen van schipper Ackx. Intussen werkte hij, altijd rechtstaande, aan zijn beeldhouwwerk verder. Ik vroeg dan eens: "Jozef, wordt ge niet moe van altijd recht te staan?" Hij antwoordde: "Van werken wordt ge niet moe!"

Ieder beeld dat af was, werd opgekuist en geboend, kreeg een nummer en werd ingeschreven in zijn schriftje, telkens er eentje verkocht was zette hij een kruisje naast de naam en kleefde het etiketje met de prijs op er naast. Al de beeldjes, klein of groot, kregen onderaan het etiketje met de prijs erop zodat iedereen (die het wist) onmiddellijk kon zien hoeveel hem dat zou kosten.

Eens bracht ik hem enkele eiken stukken van een oude biechtstoel uit de afgebroken Sint-Annakapel mee. Hij nam een stuk in zijn handen, keurde het aan alle kanten, zocht de nerven, zette het in zijn bankvijs en begon te kappen en ik zag het veranderen, stukje bij stukje...tot ik 's avonds een vissersvrouwje met kapmantel en vismand in de hand mee kreeg naar huis. Intussen was hij maar aan het vertellen over zijn jeugd en het harde leven op zee, met de vele avonturen die hij meegemaakt had.

Ik vroeg hem meermaals: "Jozef, wanneer schrijf je dat eens op?". Hij antwoordde : "Dat komt er wel eens van...als ik eens veel tijd heb!"

Jozef maakte zijn levensverhaal, denklijk in 1984, voor "Heist leeft" . Het zou achteraf ook gebundeld worden in een afzonderlijk boekje. Doch... Jozef geraakte in onmin met de uitgever. Deze wilde zijn tekst corrigeren in mooi Nederlands, doch Jozef weigerde halsstarrig: "Ik schrijf zoals ik het wil en niemand komt aan mijn tekst!" antwoordde hij en ... het bleef thuis in de schuif liggen. De tekeningen waren reeds uitgekozen en voorzien van een ondertitel. Ik heb het werkje gelezen en heb zelfs enkele kopieën van de tekeningen met hun gedrukte onderschriften gekregen.

Intussen had ik al een tiental werken van Jozef in mijn bezit. Het zijn allemaal pareltjes van eenvoud, maar toch met een eigen "Ackx-stijl". Zet er honderd op een rij, met een vijftal werken van een andere beeldhouwer, en zeker weten, de vijf zullen er zonder moeite uit verwijderd worden! Zo maakte hij voor vader Lams een herder met een schaapje en op de voet het wapenschild –met schaapje- van de familie Lams. Het is mooi door zijn eenvoud en zijn strakke lijnen en toch kan men steeds een bonkige visser in de herder terugvinden.

Als Heistenaar en heemkundige was hij steeds begaan met het "oude" Heist. In "Heist leeft" wilde hij de oude vissersgebruiken in stand houden, de

vissershuisjes in "De Garre" laten restaureren en laten herwaarderen. In "Heist Leeft" was hij niet de veelschrijver, maar wel de werker aan de basis. Telkens weer ging hij de boekjes rondragen naar de abonnees en liet niet na nieuwe leden te werven. Na 1985 was de vurigheid verdwenen en zat hij soms te sakkeren over de gemiste kans dat zijn levensverhaal, waar hij zo hard aan gewerkt had, niet verschenen was. Dat zal nu, lang na zijn dood, eindelijk toch gebeurd zijn.

Jozef was fier over zijn beeldhouwwerk. De ganse bovenkamer was zijn "schatkamer": tafels vol met kleinere beeldjes: vissers met hun netten, vissersvrouwen, allerhande vissersboten, opgetuigd met zeilen en netten, maar ook andere beelden: Onze-Lieve-Vrouw, (zoals in de Visserskapel te Heist), Sint-Antonius met zijn zwijntje en soms in opdracht grotere beelden voor kerk of kapel. Alle beelden stonden er broederlijk te wachten op een koper, want...al dat materiaal, vooral de oude eik, kostte veel geld! Zo maakte hij talrijke plaketten met de beeltenissen van de vroegere burgemeesters, pastoors en oude visserskoppen, steeds met hun roepnaam (soms wel met een schrijffoutje) Zo kon ik er enkele jaren terug enkele overmaken aan het museum Sincfala, waar ze een mooie plaats kregen.

Eens op een tentoonstelling in "Ravelingen" (ik stond bij Jozef te babbelen) stapte een man naar hem toe en zei: "Dat beeld daar ...is een kopie van Minne! Zie maar dat ge geen proces aan uw been krijgt!" Waarop Ackx stout antwoordde: "Ik ken uwen Minne niet. en daarbij... een Ackx is een Ackx!" en hij draaide zich om en vertelde verder.

Guido Lams
Weverijstraat,6
8750 Wingene